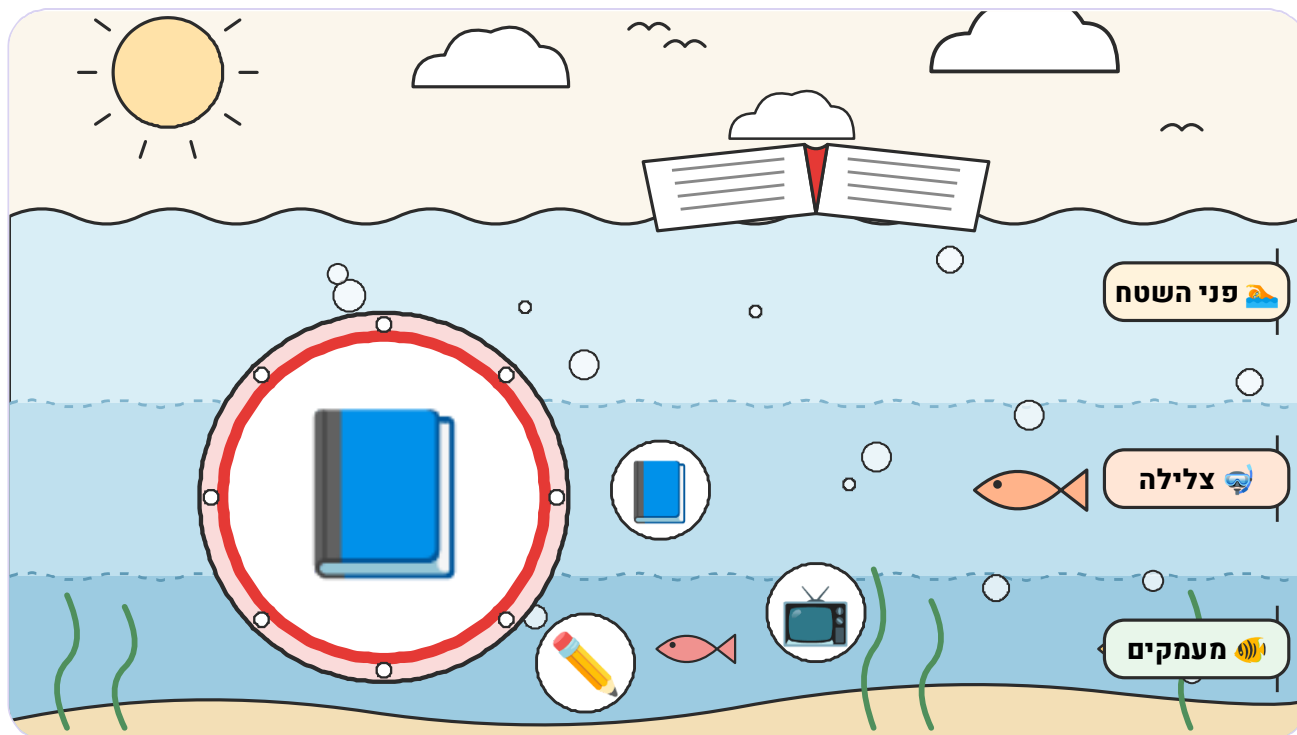

חוברת תלמיד • קריאה והבנה • חנ"מ (אותיות גדולות ותמונות)

מנגה ואנימה: לקרוא מימין לשמאל

מה ההבדל בין מנגה לאנימה ומי קהל היעד, הכרך שנפתח מהסוף, האמן שהפך ציור לתעשייה, ומה עדיף – כתוביות או דיבוב? – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

תאריך:

כיתה:

שם:

טקסט ושאלות

- 10 הטקסט: מנגה ואנימה
- 11 חלק א' – שחייה על פני השטח
- 12 חלק ב' – צלילה
- 14 חלק ג' – מעמקים
- 16 בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה
- 2 מהדורה למורה ומפתח תשובות

כלים לקריאה

- 6 דף האסטרטגיות
- 7 מפת הצלילה
- 8 סימניות לגזירה
- 9 כרטיסי מילים לקיפול

איך משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוצרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

חנ"מ

עובד גם בשחורלבן

ניסוח לבנים ולבנות

להדפסה

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות

מהדורה למורה – חנ"מ. כאן מרוכז כל מה שצריך לפני השיעור: מטרות, מערך ל-45 דקות, גרסה קצרה, חיבור למודלים של חוסן, טיפים ומפתח תשובות. אפשר להסיר את הדפים האלה לפני צילום החוברת לתלמידים.

מטרות השיעור

- להבחין בין מנגה (קומיקס יפני מודפס) לאנימה (הנפשה יפנית על המסך) כמדיומים ולא כז'אנרים, ולהבין שקהל יעד הוא המלצה ולא גדר.
- לאתר מידע בטקסט ובטבלה, להסיק מסקנות מבחירות של דמות ולזהות את מבנה הטיעון: טענה, נימוק, טענת נגד, הפרכה ומסקנה.
- לנסח עמדה מנומקת בשאלה 'כתוביות או דיבוב?', להתייחס גם לטיעון החזק של הצד השני ולהבין שכל תרגום הוא גם פרשנות.

גרסה קצרה – 10 דקות

מראים עמוד מנגה ושואלים מאיפה מתחילים, ומסבירים בשני משפטים: מנגה היא קומיקס יפני מודפס שקוראים מימין לשמאל, ואנימה היא הנפשה יפנית על המסך, ושתייהן מדיומים ולא ז'אנרים. קוראים את הפסקה על קהל יעד ('המלצה, לא גדר') ומזכירים לבדוק דירוג גיל עם ההורים. מסיימים בהצבעה ובמשפט נימוק אחד: כתוביות או דיבוב, ומתי?

שאלת פתיחה לכיתה

הרימו יד: מי קרא/ה פעם ספר מצויר? מי צפה/תה בסדרה מצוירת? האם זה אותו דבר? ואם הייתם מקבלים ספר שנראה כאילו הוא נפתח 'מהסוף', מה הייתם עושים?

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

חוסן ויצירה: גש"ר מאח"ד · עש"ן ד"ק · מעש"ה

גש"ר מאח"ד לקורא/ת: הכרך נפתח מהסוף והדמויות קופצות מהדף? גוף – יושבים בנוח; שכל – לומדים כיוון קריאה חדש; רגש – מתחברים לדמות; אמונה וערכים – כתוביות או דיבוב? שומעים את שני הצדדים ובחרים; חברה – מועדון קריאה; דמיון – מציירים בעצמנו. מעש"ה מופיע בהתנהגות של פלור כלפי יובל: מחויבות ('אני כאן איתך'), עידוד לפעולה ('תן לעיניים שני פרקים'), שאלות (מה קשה לך? מה עוזר לך?) והבניית רצף (מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה: מועדון ביום רביעי). כשוויכוח על כתוביות ודיבוב מתלהט, אפשר להשתמש בעש"ן ד"ק: ע – עצור, ש – שרירים (מכווצים אגרופים ומשחררים לאט), נ – נשימה (שאיפה איטית ונשיפה ארוכה), ד – דיבור עצמי ('אפשר לחשוב אחרת ועדיין להיות חברים'), ק – קדימה (בחרים צעד קטן אחד וממשיכים: מסכמים את הטיעון של הצד השני). הכרך נפתח מהסוף והדמויות קופצות מהדף? גש"ר מאח"ד לקורא/ת: גוף – יושבים בנוח, שכל – לומדים כיוון קריאה חדש, רגש – מתחברים לדמות, חברה – מועדון קריאה, דמיון – מציירים בעצמנו, ובחירה – כתוביות או דיבוב? שומעים את שני הצדדים.

מערך שיעור – 45 דקות

דקות	שלב	מה קורה
5	פתיחה וצלילה ראשונה	שאלת הפתיחה: מי קרא/ה ספר מצויר ומי צפה/תה בסדרה מצוירת, והאם זה אותו דבר. מציגים כרך מנגה או צילום של עמוד, ושואלים: מאיפה מתחילים? מציגים את שלושת מפלסי הצלילה: פני המים, צלילה ומעמקים.
10	מנגה, אנימה וקהלי יעד (טבלה)	קריאת טקסט המידע עם הטבלה. בתחנת העצירה ממקמים בטבלה סיפור שהתלמידים והתלמידות מכירים, בלי שמות של יצירות. מדגישים: מדיום ולא ז'אנר, המלצה ולא גדר, ובדיקת דירוג גיל יחד עם ההורים. ממיינים: קרוב לעולם המנגה או לעולם האנימה.
10	הכרך שנפתח מהסוף (סיפור)	קריאה בקול של סיפורו של יובל, עם עצירה אחרי פסקה 3: מה פלור עושה שעוזר לו להמשיך בלי להתבייש? מחברים לגש"ר מאח"ד לקורא/ת. מי שרוצה מנסה לקרוא עמוד מנגה מצויר על הלוח מימין לשמאל.
7	האמן שהפך ציור לתעשייה	קריאה קצרה על אמן יפני שזכה לכינוי 'אבי המנגה המודרנית' וציר זמן על הלוח: 1928, תחילת שנות ה-50, 1963, ולפי ההערכות כ-150,000 עמודים. שואלים: מה המספר מלמד ומה הוא לא מלמד? ואיך הפך המתכון 'קודם מנגה, אחר כך אנימה' לדרך עבודה של תעשייה?
9	כתוביות או דיבוב (טיעון)	קריאת הטקסט הטיעוני וזיהוי טענה, נימוק, טענת נגד, הפרכה ומסקנה. מסמנים את מילות הקישור (אולם, יתרה מזו, אף על פי ש..., לפיכך). קו עמדות בכיתה: כל אחד ואחת מסכמים במשפט את הטיעון החזק של הצד השני.
4	סיכום וכרטיס יציאה	בחרים שאלה אחת מכרטיס היציאה. משפט סיום: 'מה אני רוצה מהצפייה או מהקריאה הזו?'

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

טיפים להנחיה

- אסטרטגיות קריאה לפי שלושת המפלסים. לפני הקריאה: מפעילים ידע קודם (מי מכיר/ה מנגה או אנימה?) וקובעים מטרת קריאה. במהלך הקריאה: עוצרים בתחנות העצירה, מסמנים מילים לא מוכרות ומשערים משמעות לפי השורש (נִפִּישׁ בהנפשה). אחרי הקריאה: פני המים (מה כתוב?), מתחת למים (למה הכותב/ת בחר/ה כך?) והמעמקים (מה אני חושב/ת?). שאלות הטריזיה ומשחקי 'נכון או לא נכון' מהחבילה מתאימים לחזרה בסוף.
- דיוק עובדתי: בחבילה אין שמות של יצירות, דמויות, אולפנים, מגזינים או מוסדות, ולכן אם תלמידים ותלמידות מזכירים שמות, מקבלים אותם בחום וממשיכים לדבר על סוגים ולא על שמות. את מספר העמודים (כ-150,000) מציגים תמיד 'לפי ההערכות'. נתוני גודל השוק של תעשיית האנימה ופריטי משחק כמו 'מי הפיץ את המונח מנגה' כדאי להשמיט, או לבדוק מול מקור עדכני לפני השימוש (לוודא). הגילים בטבלה הם הערכה כללית.
- מרחב בטוח: בשיחה על 'זה רק לבנות' או 'זה רק לילדים' עוצרים לעג בעדינות וחוזרים למשפט 'קהל יעד, לא גדר'. מזכירים שכל אחד ואחת בוחרים מה לקרוא, בתנאי שהתוכן מתאים לגיל, ובודקים זאת עם ההורים. השיעור הוא תמיכה ולא טיפול: אם עולה מצוקה, למשל חשיפה לתוכן לא מתאים או הצקות, פונים ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים. לתלמידים ולתלמידות עולים מציעים לומר מילת מפתח בשפה שלהם, אבל זה לא חובה.

הכוונה לשאלה הפתוחה – חנ"מ

מכוונים לשלושה מסרים: מנגה היא ספר עם ציורים שקוראים מימין; אנימה היא סדרה שצופים בה במסך; כל אחד ואחת יכולים לבחור מה אוהבים, ובודקים עם ההורים שהתוכן מתאים לגיל. מקבלים תשובה במילה, בבחירת שבב תשובה, בהצבעה על תמונה או בציור. מחזקים כל ניסיון, ומדגימים עם ספר אמיתי מאיפה מתחילים.

מפתח תשובות למורה – חנ"מ. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

מהדורה למורה

מהדורה למורה - מערך ומפתח תשובות (המשך)

שאלה	תשובה
1	ספר עם ציורים 📖
2	מימין ⬅️
3	במסך 📺
4	1. נכון 2. לא נכון 3. נכון
7	<p>ספר 📖 ← קוראים; 🎬 סרט ← צופים; 💬 בועות עם מילים</p> <p>📖 קוראים; 🎵 מוזיקה וקולות ← צופים 📺</p>
8	1-ב, 2-ד, 3-א, 4-ג

כלים לקריאה

דף האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

לפני	בזמן	אחרי
<p>מסתכלים מה רואים בתמונה?</p>	<p>קוראים לאט שורה ועוד שורה.</p>	<p>מספרים מה קרה?</p>
<p>חושבים על מה הסיפור?</p>	<p>מסמנים מילה קשה – עיגול.</p>	<p>מרגישים מה אני מרגיש/ה?</p>

מקרא סימונים בעיפרון

<p>מתחבר אליי</p>	<p>מפתיע אותי</p>	<p>לא הבנתי</p>	<p>משפט חשוב</p>	<p>מילה לא מוכרת</p>
-------------------	-------------------	-----------------	------------------	----------------------

רשימת בדיקה לקורא/ת

קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט	☐
קראתי את כל הטקסט עד הסוף	☐
סימנתי מילה שלא הבנתי	☐
קראתי שוב את מה שלא היה ברור	☐

המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי

מעמקים

חושבים, מביעים דעה ויוצרים

צלילה

מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

שחייה על פני השטח

מוצאים מידע שכתוב בטקסט

סוג הטקסט: טקסט קצר עם תמונות

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
	מנגה	
	אנימה	
	מימין לשמאל	
	הורים	

כלים לקריאה

סימניות לגזירה

גזרו לאורך הקו המקווקו ✂

המעמקים

אני

- מה אני חושב/ת? 🧡 •
- מה אני מצייר/ת? 🎨 •

השאלה שלי: 🗣

מנגה ואנימה: לקרוא מימין לשמאל 📖
חנ"מ 🌱

צלילה

חושבים

- למה? 🤔 •
- מה מרגישים? 😊 •

השאלה שלי: 🗣

מנגה ואנימה: לקרוא מימין לשמאל 📖
חנ"מ 🌱

פני המים

מוצאים

- מי? 👤 •
- מה קרה? ❓ •

השאלה שלי: 🗣

מנגה ואנימה: לקרוא מימין לשמאל 📖
חנ"מ 🌱

כלים לקריאה

כרטיסי מילים לקיפול

גזרו כל כרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות. ✂

מנגה	
אנימה	
מימין לשמאל	
הורים	
ציור	

הטקסט · טקסט קצר עם תמונות

מנגה ואנימה

לפני הקריאה

סוג הטקסט: טקסט קצר עם תמונות. אתם אוהבים ספרים עם ציורים? איזה ספר?

הניחוש שלי:

מילון קטן

מנגה

אנימה

מימין לשמאל

הורים

הערות שלי

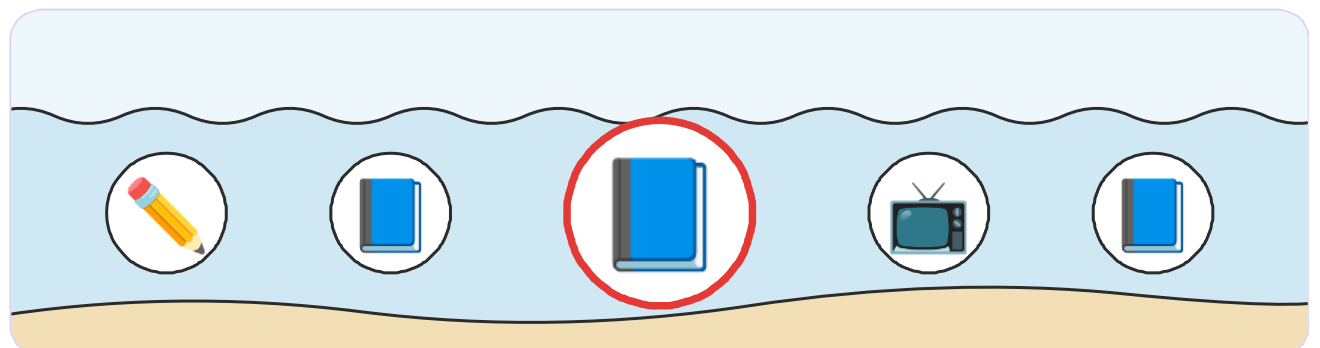
1 מנגה היא ספר עם ציורים.

2 את המנגה קוראים מימין לשמאל, כמו בעברית.

תחנת עצירה: עצרו רגע: מה קרה עד כאן? מה לדעתכם יקרה עכשיו?

3 אנימה היא סרט מצויר במסך.

4 בודקים עם ההורים שהסדרה מתאימה לגיל שלנו.

מנגה ואנימה

שם:

חלק א' - שחייה על פני השטח

בואו נמצא תשובות בטקסט!

תמונה ומילה

פני המים • כתוב בטקסט

1

מה זה מנגה? (הקיפו את התמונה הנכונה)

תפוח

כדור

ספר עם
ציורים

תמונה ומילה

פני המים • כתוב בטקסט

2

מאיפה מתחילים לקרוא מנגה? (הקיפו את התמונה הנכונה)

מלמטה

מימין

מלמעלה

תמונה ומילה

פני המים • כתוב בטקסט

3

איפה רואים אנימה? (הקיפו את התמונה הנכונה)

במסך

בדלת

במיטה

שאלות לפי עומק • חנ"מ

מנגה ואנימה (המשך)

פני המים • כתוב בטקסט

בדיקת פרטים

4

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	נכון ✓	לא נכון ✗
מנגה היא ספר עם ציורים. 	☐	☐
את המנגה קוראים משמאל לימין. 	☐	☐
אנימה היא סרט מצויר. 	☐	☐

פני המים • כתוב בטקסט

אוצר מילים בהקשר

5

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

מחסן מילים: ימין מסך כדור

1. את המנגה קוראים מ _____ לשמאל.

2. אנימה היא סרט מצויר ב _____.

חלק ב' - צלילה

עכשיו נחשוב קצת יותר.

צלילה • בין השורות

סימון בטקסט

6

מסמנים בטקסט

• הקיפו את המילה "מסך" בטקסט.

שאלות לפי עומק • חנ"מ

מנגה ואנימה (המשך)

מיון וארגון

צלילה • בין השורות

7

מיינו: קוראים או צופים? – גזרו והדביקו במקום הנכון

צופים

קוראים

בועות עם
מילים

סרט

ספר

מוזיקה
וקולות

קישור מושגים

צלילה • בין השורות

8

מתחו קו בין הציור למילה

א. הורים

1.

ב. ספר

2.

ג. ציור

3.

ד. מסך

4.

שאלות לפי עומק · חנ"מ

מנגה ואנימה (המשך)

מארגן גרפי

צלילה · בין השורות

9

כתבו או ציירו: מה יש במנגה ומה יש באנימה?

מנגה	אנימה

חלק ג' - מעמקים

עכשיו תורכם לספר ולצייר!

העברה למקרה חדש

המעמקים · מעבר לשורות

10

מה נועם יכול לעשות?

מקרה לבחינה: נועם והסדרה

נועם רוצה לראות סדרה מצוירת חדשה. הוא לא יודע אם היא מתאימה לגיל שלו.

שאלות לפי עומק · חנ"מ

מנגה ואנימה (המשך)

כתיבה ונימוק

המעמקים · מעבר לשורות

11

מה אתם אוהבים יותר?

לצייר

לצפות באנימה

לקרוא מנגה

עוד לא יודע/ת

לקרוא עם חבר/ה

כלי חוסן

המעמקים · מעבר לשורות

12

חבר/ה נבהל/ה מסרט מצויר. מה תגידו? כתבו: "אני כאן איתך" (מ - מחויבות).

ייצוג חזותי

המעמקים · מעבר לשורות

13

ציירו דמות מצוירת שאתם אוהבים.

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

עוד לא	בערך	בטוח/ה	
			אני יודע/ת מה זו מנגה 📖
			אני יודע/ת שקוראים מנגה מימין לשמאל ➡
			אני יודע/ת לבדוק עם ההורים אם סדרה מתאימה לי 👨‍👩‍👧

מנגה ואנימה: לקרוא מימין לשמאל • חנ"מ 📖

כרטיס יציאה 📄

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

1. מנגה היא ____ 📖

2. איפה רואים אנימה? 📺

3. מה אהבתי היום? 😊

כמה נהניתי מהטקסט? ① ② ③ ④ ⑤

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה (המשך)

יצרה: רוית ראש בן ישי

• לצלול פנימה • מנגה ואנימה: לקרוא מימין לשמאל •

חוברת תלמיד לחנ"מ

